
Turvallisuus
on pieniä
tekoja arjessasi.
Tietoa ja ohjeita onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn ja hätätilanteisiin

KOTI JA VAPAA-AIKA

Oma koti on yllättävän vaarallinen paikka. Kaksi kolmesta tapaturmasta sattuu kotioloissa tai vapaa-aikana. Liikenneonnettomuuksissa kuolee vuosittain noin 400 henkilöä. Myös hukkumistilastot näyttävät pahalta. Suurin hukkumisen aiheuttama tekijä on alkoholi; uinti ja alkoholi eivät sovi yhteen.

SUURONNETTOMUUSVAARA

Pelastustoimen alueella toimii vaarallisten kemikaalien käsittelylaitoksia. Vaarallisia aineita myös kuljetetaan sekä maanteitse että rautateitse. Mahdollisissa onnettomuustilanteissa pelastuslaitos varoittaa alueella asuvia ja liikkuvia kansalaisia, tarjoaa suojautumisohjeet sekä tarvittaessa huolehtii väestön evakuoinnista.

VARAUTUMINEN

Oletko miettinyt, miten tulet toimeen, jos sähköä ei ole saatavissa vuorokauteen, jos kaukolämpö ei toimi tai puhdasta juomavettä ei tule? Mistä saat ruokaa, jos lumimyrsky tai tulva saartaa kotisi? Tästä oppaasta löydät ohjeita, miten varautua kodin yllättävien häiriötilanteiden tai luonnononnettomuuksien varalta.

VÄESTÖNSUOJELU

Opas tarjoaa tietoa ja ohjeita myös äärimmäisten poikkeusolojen varalle. Väestönsuojelu on ihmisten ja omaisuuden suojaamista ja pelastamista poikkeusoloissa. Pelastuslaitokselta saat tarvittaessa tiedon, miten löydät väestönsuojasi tai ohjeet tilapäisen suojan kunnostamiseen.

Työryhmä Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos ja The Designer Who Loved Me Oy **Tekstisuunnittelu** Suunnittelutoimisto Lähde Oy
Taitto ja graafinen suunnittelu The Designer Who Loved Me Oy **Kuvat** Studio Sette

Sairauskohtaukset ja tapaturmat 5

Onnettomuudet 11

Kodin paloturvallisuus 17

Turvallinen koti ja elinympäristö lapselle 23

Turvaohjeita ikääntyneille 25

Kodin häiriötilanteet 26

Erityistilanteet ja poikkeusolot 29

Pelastuslaitos 33

Yhteistyökumppanit 38

Näin soitat hätäilmoituksen 112 39

Tärkeintä on, että
pysyt hätätilanteissa
rauhallisena ja muistat
hätänumeron 112.
Opettele elvyttämään. Jo 1-2 tunnin elvytyskurssilla opit taidot, joilla voit pelastaa läheisesi!
Muista ylläpitää taitojasi 2–3 vuoden välein.

Sairauskohtaukset ja tapaturmat

Onnettomuudet eivät katso aikaa eivätkä paikkaa, ne osuvat kohdallemme lähes aina odottamatta ja yllättäen. Hätätilanteessa on vaikea pysyä rauhallisena ja muistaa oikeat toimintatavat sairauskohtauksen tai tapaturmaisesti loukkaantuneen auttamiseen. Pääasia on, että muistat hätänumeron 112. Sieltä saat ammattitaitoista ja nopeaa apua aina.

Ensihoitaja Tiina Kymäläinen

ALOITA HÄTÄENSIAPU

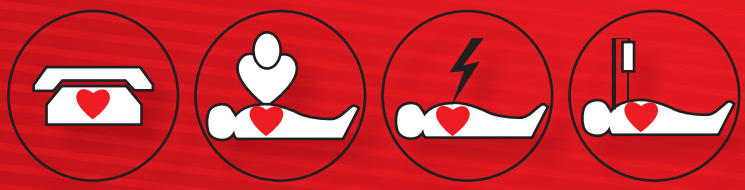
Hätäensiavun tarkoituksena on varmistaa potilaan avoin hengitystie sekä ylläpitää hengitystä ja verenkiertoa.

1. Arvioi tilanne, varmista oma turvallisuutesi ja soita 112.
2. Avaa potilaan hengitystiet kohottamalla hänen leukaansa ja kääntämällä otsaa taaksepäin.
3. Tarkista, hengittääkö potilas. Tajuton ja reagoimaton potilas ei hengitä, jos et tunne ilmavirtausta kädelläsi, korvallasi tai poskellasi.
4. Aloita painanta- ja puhalluselvytys.
5. Käännä tajuton, itse hengittävä potilas kylkiasentoon ja pidä hänet lämpimänä.
6. Hoida verenvuoto painamalla vuotokohtaa käsin. Nosta vuotava raaja ylös ja laita potilas makuuasentoon.
7. Auta selkävamman saanutta potilasta pitämällä hänen päätään paikoillaan.

Toimi näin hätätilanteessa

- Pysähdy ja rauhoitu.
- Soita 112.
- Varmista ensin oma turvallisuutesi ja estä lisävahingot.
- Anna hätäensiapua.
- Opasta ammattiauttajat paikalle.

VAIN NOPEA APU VOI PELASTAA POTILAAN

112 soitto | heti aloitettu puhallus-painanta -elvytys | varhainen defibrillointi eli sydämen rytmihäiriön pysäyttäminen sähkösokilla | lääkkeellinen ensihoito

SAIRAUSKOHTAUKSET

SYDÄNKOHTAUS (SYDÄNPERÄINEN RINTAKIPU)

Älä epäröi soittaa 112, jos epäilet sydänkohtausta.

Sydänkohtaus alkaa usein epämääräisillä oireilla. Sydänlihas kärsii hapenpuutteesta, jos veren virtaus sydämessä pysähtyy tai heikkenee huomattavasti. Sepelvaltimotauti on yleisin syy sydänkohtauksen aiheuttamaan äkkikuolemaan.

Potilaan selviytymismahdollisuudet ovat sitä paremmat, mitä nopeammin saat paikalle ammattitaitoista apua. Ensihoitohenkilöstö tutkii ja aloittaa potilaan lääkinnällisen hoidon jo kotona ennen jatkohoitoon sairaalaan kuljettamista.

Tunnista oireet

- Laaja-alainen yli 5 minuuttia kestänyt rintakipu
- Puristava, vannemainen kivuntunne rintakehässä
- Käsivarteen, kaulalle tai hartioihin säteilevää kipua
- Viileä, hikinen ja kalpea iho
- Hengenahdistus, pahoinvointi ja levottomuus
- Selittämätön ylävatsakipu, voimattomuus ja huonovointisuus etenkin naisilla ja diabeetikoilla

Toimi näin

- Rauhoita potilasta.
- Laita potilas puoli-istuvaan asentoon, hengitysvaikeudesta kärsivä potilas etukumaraan istuvaan asentoon.

Lisätietoja:
www.sydanliitto.fi, www.terveysportti.fi

Lisää kodin, mökin, veneen tai auton ensiapulaukkuun elvytyspuhallussuoja.

SYDÄNPYSÄHDYS

Kun sydän pysähtyy, sekunnit ratkaisevat selviytymisen.
Sydänpysähdyksessä sydän voi pysähtyä kokonaan tai väristä verta pumppaamatta. Maallikon antamalla elvytyksellä voidaan ylläpitää uhrin heikkoa verenkiertoa ensihoitohenkilöstön saapumiseen saakka. Elvytettävällä potilaalla on parhaat selviytymismahdollisuudet, kun elvytys aloitetaan välittömästi.

Tunnista oireet
- Reagoimattomuus puheeseen ja kosketukseen
- Liikkumattomuus ja velttous
- Potilas ei hengitä tai hengitys on haukkovaa eli agonaalista*

Toimi näin
- **Soita heti 112.**
- Avaa potilaan hengitystiet ja tarkista onko hengitysliikkeitä ja ilmavirtausta.
- Aloita painantaelvytys.
- Anna puhalluselvytystä, jos osaat puhaltaa (30 painallusta, 2 puhallusta).
- Käännä potilas hetkeksi kylkiasentoon, jos hän oksentaa. Poista isot ruoantähteet nielusta sormin. Taukoa elvytykseen saa tulla enintään puoli minuuttia.
- Jos et saa elvytettävän hengitysteitä puhtaaksi oksennuksesta, jatka ainoastaan painanta-elvytyksellä ensihoitohenkilöstön paikalle tuloon saakka.
- Jatka elvytystä siihen asti, kunnes ensihoitajat antavat sinulle luvan lopettaa.

AIVOHALVAUS

Aivohalvauksen aiheuttaa aivoverisuonten tukkeutuminen tai repeäminen. Akuutti aivohalvaus on hätätilanne, joka vaatii parin tunnin sisällä alkavaa ensihoitoa sairaalassa. Arvion tilanteen vakavuudesta ja oikeasta hoitopaikasta saat ainoastaan hälyttämällä ensihoitohenkilöstön potilaan luokse.

Soita 112 heti, vaikka aivohalvauksen oireet, kuten esimerkiksi jalan tai käden halvaantuminen, olisivat ohimeneviä.

Tunnista oireet
- Puhevaikeus, puheen puuroutuminen
- Nielemisvaikeus
- Suupielen roikkuminen
- Käden tai jalan äkillinen voimattomuus tai tunnottomuus
- Näköhäiriöt, kaksoiskuvien näkeminen

Toimi näin
- **Soita heti 112.**
- Avaa potilaan hengitystiet ja laita potilas kylkiasentoon.

Lisätietoja:
Aivohalvaus- ja dysfasialiitto: www.stroke.fi

Puhalluselvytys-ohjeet
Aloita elvytys 30 painallusta ja 2 puhallusta. Jos puhallukset eivät saa rintakehää nousemaan, ÄLÄ jatka puhaltamista.
Tärkeintä on ylläpitää uhrin verenkiertoa painantaelvytyksellä. Pitkät tauot painantaelvytyksessä voivat johtaa aivovaurioihin.

*Agonaaliset eli haukkovat hengitysliikkeet näyttävät hengitykseltä, mutta ilmavirtausta ei tunnu. Agonaalisia hengenvetoja havaitaan jopa 40 %:lla sydänpysähdyksen juuri saaneista potilaista.

TAPATURMAT

Useimmat kotona ja vapaa-aikana tapahtuvat tapaturmat ovat helposti ennalta ehkäistävissä pienillä varotoimenpiteillä, vaaratekijöiden poistamisella ja arkisten tapojen muuttamisella.

Suunnittele koti turvalliseksi kaikenikäisille. Kun kierrät kodin kontaten, huomaat miten paljon lasta houkuttelevia ja kiinnostavia vaaroja kotona onkaan. Turvavinkkejä lapsiperheille löydät alkaen sivulta 23.

Kaatuminen, putoaminen, kompastuminen ja liukastuminen ovat yleisimpiä ikääntyville tapahtuvia tapaturmia. Turvaohjeita heille löydät alkaen sivulta 25.

MIELENTERVEYDELLISET HÄTÄTILANTEET

Mielenterveydellisissä ongelmissa tarvitaan ammattiapua ja erityishoitoa, jos henkilön todellisuudentaju on kadonnut, eikä hän kykene huolehtimaan itsestään, tai jos hän on itsetuhoinen tai vaaraksi ympäristölleen. Näissä tilanteissa soita hätänumeroon 112.

PALOVAMMAT

Palovammat jaetaan aiheuttajan mukaan: kemialliset palovammat, kuumuuden aiheuttamat palovammat, sähköpalovammat ja hengitystiepalovammat.

Palovamma vaurioittaa ihoa ja ihonalaisia kudoksia. Kuumia palokaasuja hengittänyt uhri voi saada hengenvaarallisen hengitystiet ahtauttavan turvotuksen nieluunsa. Hakeudu välittömästi hoitoon, jos palovamma on kämmentä suurempi.

Soita 112

- Jos palovamma on laaja-alainen, uhri on hengittänyt palokaasuja tai jos kyseessä on sähköpalovamma.
- Jos iso ja syvä palovamma on kasvoissa, käsissä, jaloissa, nivusissa, selässä tai isojen nivelten ympärillä.

Vakavan palovamman ensiapu

- Soita 112.
- Varmista uhrin hengitystiet.
- Jäähdytä palovamma-aluetta viileällä vedellä 10 minuuttia.
- Jos ensivasteyksikkö tai sairasauto ei ole saapunut 10 minuutin sisällä, estä potilaan lämmönhukka peittelemällä hänet.
- Laita kasvo- tai hengitystiepalovamman saanut potilas puoli-istuvaan asentoon.

Kemiallisten palovammojen ensiapu

- Varmista oma turvallisuutesi ja soita 112.
- Vie uhri pois vaarallisen kemikaalin altistuspaikalta.
- Pyydä uhria riisumaan altistuneet vaatteet. Kemikaalihöyryt saattavat myös auttajat vaaraan. Vie kemikaaleille altistunut, tajuissaan oleva ja kävelevä uhri suihkuun puhdistumaan.
- Huuhtele nestemäinen kemikaali pois iholta juoksevalla vedellä vähintään 20 minuuttia.
- Harjaa jauhemainen kemikaali iholta pois ennen vedellä huuhtelua.

Lisätietoja:
www.ktl.fi/tapaturmat

MYRKYTYKSET

Yleisimmät kotona tapahtuvat myrkytykset aiheutuvat alkoholista, lääkkeistä, myrkyllisistä kasveista, kemikaaleista tai sienistä.

Jos et havaitse uhrissa selkeitä myrkytyksen oireita ja kaipaat neuvoja, voit soittaa 24 h / vrk auki olevaan Myrkytystietokeskuksen numeroon 09-471 977 (suora) tai 09-4711 (vaihde).

Lääkkeiden yliannostukset
Soita 112 heti, jos epäilet autettavan hengen olevan uhattuna lääkkeiden yliannostuksesta johtuen.

Toimi näin
- Anna tajuissaan olevalle potilaalle hiilitabletteja, jos niitä on saatavilla.
- Laita tajuton, normaalisti hengittävä potilas kylkiasentoon.
- Kerää esiin kaikki löytämäsi lääkkeet ja lääkepurkit ensihoitajia varten.
- Älä anna potilaan nauttia alkoholia.

Myrkyllisen kasvin tai sienen nieleminen
Yritä saada selville ennen kuin aloitat ensiavun antamisen, mistä kasvista tai sienestä myrkytys on peräisin.

Toimi näin
- Tarkista ensin, onko uhrilla suussaan kasvia tai sientä.
- Anna lääkehiiltä pakkauksen ohjeen mukaan.
- Soita 112 tai Myrkytystietokeskus 09-471 977 (suora) tai 09-4711 (vaihde).

ENSIAPUVARUSTUS KOTIIN, AUTOON, VENEILYYN JA MÖKILLE

- Kestävä ja kosteudenpitävä laukku tai kotelo
- Hätäensiapuohjeet
- Ei-lateksiset suojakäsineet
- Puhallussuoja elvytykseen (puhallusmaski tai taskukokoinen kertakäyttöinen suoja)
- Suojapeite eli ns. avaruuslakana
- 2 x ensiside
- 2 x joustoside
- 2 x kolmioliina
- Laastarit
- Teippi
- Kylmäpussi
- Punkkipihdit
- Haavan puhdistuslappuja tai puhdistusainetta
- Särkylääke
- Kyypakkaus
- Lääkehiili myrkytystilanteiden varalle
- Kuumetta alentavaa lääkettä (suppoja tai nestettä kuumekouristusten hoitoon)
- Sakset

Muista, että syrjäseudulla, vesistöalueilla ja luonnossa avun tulo voi kestää jopa yli tunnin.

Jos sairastat sydämen vajaatoimintaa tai sepelvaltimotautia, pidä uusimmat sairaskertomukset, lääkelistat ja EKG tallessa.

Monet onnettomuudet
VIKING

olisivat ennaltaehkäistävissä.

Onnettomuudet

Onnettomuudet johtuvat lähes aina inhimillisistä syistä. Väsymys, kiire, stressi, suuttumus ja huolet vaikuttavat keskittymiskykyymme ja huolellisuuteemme niin työssä, kotiaskareissa kuin liikenteessäkin.

Kun onnettomuus sattuu kohdallesi, pysähdy ja jää auttamaan uhreja. Soita 112 ja opasta auttajat onnettomuuspaikalle. Opettele hätäensiaputaidot ja aloita tarvittaessa vakavasti loukkaantuneen uhrin elvyttäminen.

Palomestari Riku Rantala

LIIKENNEONNETTOMUUDET

Huono sää ei aiheuta liikenneonnettomuuksia
Suurin osa liikenneonnettomuuksista johtuu autoilijoiden huolimattomasta ajotyylistä ja liian suurista tilannenopeuksista. Harkitsevampi ajotapa ja pitkä turvaväli edellä ajavaan autoon estäisivät ison osan liikenneonnettomuuksista.

Turvavyön käyttö pienentää loukkaantumisriskiä huomattavasti. Tiesitkö, että törmäyshetkellä liikevoimat saavat aikuisen painamaan norsun verran? Turvavyöttä oleva matkustaja on autossa sinkoutuessaan hengenvaaraksi paitsi itselleen myös kanssamatkustajilleen.

Muista
- Noudata liikennesääntöjä ja opeta ne myös lapsillesi.
- Toimi itse hyvänä esimerkkinä.
- Käytä suojakypärää pyöräillessäsi ja rullaluistellessasi.
- Pidä autossa aina heijastinliiviä.
- Älä lähde liikenteeseen voimakkaan tunnekuohun vallassa tai koko yön valvottuasi.
- JOKAINEN OSAA AUTTAA!

Toimi näin
- Pysähdy tien sivuun.
- Tarkista tilanne onnettomuuspaikalla ennen kuin soitat 112.
- Varmista oma turvallisuutesi ja estä lisävahingot. Laita hätävilkut päälle ja pue heijastinliivit astuessasi ulos autosta. Pyydä paikalle tulleita ohjaamaan liikennettä. Laita varoituskolmio riittävän kauas onnettomuuspaikasta.
- Älä lähesty ajoneuvoa ennen hätäkeskuksen lupaa, jos kyseessä on vaarallisia aineita kuljettavan auton ulosajo, tulipalo tai yhteenajo. Kysy neuvoa numerosta 112 ennen lähestymistäsi kohti onnettomuuspaikkaa.*
- Tarkista uhrien lukumäärä ja vointi.
- Siirrä uhri pois tieltä tai ajoneuvosta, jos hän on vaarassa jäädä ohiajavien yliajamaksi tai jos hän on vaarassa menehtyä savuun ja liekkeihin palavassa autossa.
- Avaa tajuttoman uhrin hengitystiet kääntämällä päätä taaksepäin leuasta ja otsasta.
- Jos törmäysnopeus on ollut suuri tai matkustaja on sinkoutunut ulos liikkuvasta ajoneuvosta, on uhri todennäköisesti saanut selkäydinvamman. Tue hänen päätään käsin ja käske häntä pysymään liikkumattomana.
- Pidä uhri lämpimänä ja suojassa kastumiselta.

*Tarkista, onko auton keulassa, perässä tai kyljissä oranssinvärinen tunnusnumerokilpi. Kerro kilvessä olevat tunnusnumerot hätäkeskukseen.

ONNETTOMUUDET VESILLÄ

Pidä järki mukana vesillä liikkuessasi

Turhia hukkumistapauksia ja kuolemaan johtavia onnettomuuksia sattuu Suomen vesillä joka kesä. Monet onnettomuuksista olisivat helposti vältettävissä alkoholin käytön välttämisellä, hyvien vesillä liikkumisen perustaitojen sekä uima- ja hengenpelastustaitojen avulla.

Varaudu ja varustaudu vesille oikein

Tarkista aina ennen vesille lähtöäsi veneen kunto ja varusteet. Selvitä myös säätila, ettei esim. kova tuuli tai ukkosmyrsky pääse vesillä yllättämään.

Moottoriveneissä ja yli 5 metrin purjeveneissä on lain mukaan oltava pelastusliivit kaikille, airot tai mela, ankkuri ja ankkuriköysi sekä sopiva tyhjennysväline. Veneissä, joissa on liekillä toimiva polttolaite, sisämoottori, yli 34 hv perämoottori, palavia nesteitä, nestekaasua tai akku, on oltava hyväksytty käsisammutin. Ajan tasalla oleva merikortti on myös tärkeä turvavaruste!

Muista

- Käytä pelastusliivejä aina ollessasi veneessä.
- Promillerajat.
- Pidä hätänumerot veneessä helposti saatavilla.

Toimi näin hukkumisonnettomuudessa

Pelasta veden varassa kelluva pelastusrenkaalla, köydellä, airolla tai keksillä. Lähesty uintilanteessa hukuksiin joutunutta aina takaapäin, ettei hän hätääntyneenä tarraudu sinuun ja vedä mukanaan pinnan alle.

Hukuksissa olleet oksentavat lähes aina, sillä heidän mahalaukkuunsa on päässyt vettä. Vesi ja oksennus tukkivat hengitystiet. Siksi on tärkeää, että puhdistat uhrin nielun nopeasti ja käännät hänet kyljelleen ennen elvytystoimia. Hukuksiin joutuneella uhrilla elintoiminnot voivat palautua puhallus-painallus -elvytyksen avulla, jos hän on ehtinyt olla hukuksissa ainoastaan muutamia minuutteja.

Jos puhelinta eikä muita auttajia ole lähettyvillä, anna ennen hätäilmoitusta ENINTÄÄN yhden minuutin ajan painanta-puhallus -elvytystä.

Jos et pysty pelastamaan veden varaan joutunutta ja hän vajoaa pinnan alle, paina paikka mieleesi. On tärkeää, että osaat heti näyttää tarkan vajoamispaikan paikalle saapuville pelastajille.

Meripelastuskeskuksen hätänumero 0204 1000 tai yhteinen hätänumero 112

Meripelastuskeskus johtaa pelastustehtäviä merellä ja pelastusviranomaiset sisävesillä.

Lisätietoja:
www.viisaastivesilla.fi, www.raja.fi, www.merivartiosto.fi

ONNETTOMUUDET HEIKOILLA JÄILLÄ

Älä lähde jäille koskaan yksin
Harkitse aina tarkkaan, kannattaako jäälle lähteä ja voitko varmasti luottaa sen kestävyyteen. Ota jääretkelle mukaasi naskalit, jääsauva, vaihtovaatteet ja kännykkä vesitiiviisti pakattuna, heittoliina ja hypotermiapussi. Muista, ettei naskaleista ole apua taskussa!

Hyinen vesi on hengenvaarallinen. Vesi jäähdyttää elimistöä 25 kertaa nopeammin kuin saman lämpöinen ilma. Jäihin pudonnutta uhkaa hypotermia eli alijäähtyminen jo hetkessä.

Jos jää pettää, toimi näin
- Pysy rauhallisena.
- Huuda heti apua tai puhalla pilliin.
- Vedä itsesi ylös vedestä naskaleiden avulla. Jos näet, että jää pettää toisen alla, lähesty pelastettavaa vahvan jään suunnasta ja ryömi viimeiset metrit.
- Päästyäsi ylös vaihda kuivat vaatteet nopeasti yllesi ja yritä saada kehosi lämpimäksi.
- Soita 112 ja pyydä apua paikalle.
- Anna vedestä nostetulle omia vaatteitasi ja yritä estää lisäjäähtyminen.
- Pysy paikoillasi tai huolehdi, että uhri pysyy paikoillaan. Pidä jalat päätä ylempänä.

Alilämpöistä uhria ei saa liikutella varomattomasti, ei hieroa, elvyttää, viedä lämpimään suihkuun tai saunaan, eikä juottaa alkoholia. Tajuissaan olevalle uhrille voit antaa lämmintä sokeripitoista juotavaa.

LUONNONONNETTOMUUDET

Malttia ja omatoimisuutta!
Myrskyt, rankkasateet ja tulvat aiheuttavat usein useita samanaikaisia hälytystehtäviä, jolloin apu ei ehdi kaikkialle yhtä nopeasti. Pelastuslaitos auttaa esimerkiksi, jos katon rakenteet ovat repeytyneet, puu on kaatunut tai uhkaa kaatua rakennuksen tai tien päälle. Myös rankkasateen aiheuttamat putki- ja vesivahingot työllistävät pelastuslaitosta. Sähkölinjan päälle kaatuneen puun raivaa pääsääntöisesti sähkölaitos.

Luonnononnettomuuksien aikana saat tietoa ja ohjeita päätiedotusvälineistä.

Varaudu luonnononnettomuuksiin ennakolta
Hanki paristolamppuja ja kynttilöitä pitkän sähkökatkon varalle. Luonnononnettomuuden yllättäessä on turha hermostua.

Huomioi veneen kiinnitys myrskyn yllättäessä
Käy tarkastamassa veneesi kovan tuulen ja rankkasateen aikana. Kiinnityksistään irronnut vene voi aiheuttaa suurta vahinkoa naapuriveneille.

Toimi näin
- Pyri estämään tulvivan veden pääsy paikkoihin, jossa se voi aiheuttaa vahinkoa.
- Varmista, ettei kukaan ole loukkaantunut tai vaara-alueella.
- Tee hätäilmoitus 112.
- Estä muita pääsemästä vaara-alueelle (esim. kaatuva puu, irtoava peltikatto).

Loukkaantuneet luonnon eläimet
Kaikkia loukkaantuneita luonnon eläimiä ei voida hoitaa tai pelastaa. Vahingoittunut eläin kuuluu luonnon normaaliin kiertokulkuun. Soita 112, jos olet epävarma, tarvitseeko eläin apua.

HENKINEN JÄLKIHOITO ONNETTOMUUDEN JÄLKEEN

Monet ihmiset tarvitsevat ulkopuolista apua onnettomuuden jälkeen pystyäkseen jatkamaan arkeaan normaalisti. Onnettomuudesta henkisesti järkyttynyt voi olla yhtä hyvin onnettomuuden uhri, auttaja, silminnäkijä tai uhrin läheinen.

Henkinen jälkihoito auttaa käsittelemään onnettomuuden, äkillisen kuoleman tai läheltä piti -tilanteen aiheuttamia reaktioita ja kärsimyksiä. Se helpottaa ahdistusta ja ennaltaehkäisee myöhempiä stressioireita.

Henkistä jälkihoitoa tarjoavat

- Terveyskeskukset ja sairaalat
- Kriisiryhmät ja -keskukset
- Työterveyshuolto
- Sosiaalitoimistot
- Mielenterveystoimistot
- Perheneuvolat
- Seurakunnat
- Perheasiainneuvottelukeskukset
- Rikosuhripäivystys

Yhteyden sosiaali- ja kriisipäivystykseen saat tarvittaessa hätäkeskuksen kautta soittamalla numeroon 112.

Kriisipuhelin
Sosiaali- ja kriisipäivystykseen voit ottaa yhteyttä lastensuojeluun, mielenterveyteen, päihteisiin tai toimeentuloon liittyvissä ongelmatilanteissa, vanhusten ja vammaisten asioissa sekä akuuteissa kriisitilanteissa virka-ajan jälkeenkin. Kriisipuhelimeen voi soittaa nimettömänä kuka tahansa oman elämänsä kriiseihin apua tarvitseva, omainen, naapuri, ystävä tai viranomainen. Apu on maksutonta.

HEHU (Henkinen huolto)
Seurakuntien henkisen huollon hälytysryhmä toimii viranomaisten tukena, tarjoten kriisiapua avun tarpeessa oleville henkilöille tapahtumapaikalla eri onnettomuus- ja kriisitilanteissa.

Valtakunnalliset auttavat puhelimet
Suomen Mielenterveysseuran valtakunnallinen
kriisipuhelin 0203 44 55 66
MA 9–22, TI–PE 9–06 ja SU 15–22

Crisis prevention for foreigners
(09) 4135 0501 weekdays 9–15

Kirkon valtakunnallinen palveleva puhelin
01019-0071
SU–TO 18–01 ja PE-LA 18–03

Rikosuhripäivystys Auttava puhelin
0203 16116

www.tukinet.fi on internetissä toimiva kriisikeskus. Tukinetissä voit saada henkilökohtaista tukea kriisikeskusten työntekijöiltä tai vapaaehtoisilta sekä osallistua erilaisiin keskusteluryhmiin.

Suomen Punainen Risti
Punaisen Ristin ensihuollon hälytysryhmä tarjoaa suomalaisille aineellista ja henkistä tukea onnettomuuksissa ja muissa erityistilanteissa ensimmäisten vuorokausien aikana. Se on osa Vapaaehtoisen pelastuspalvelun organisaatiota ja hälytysjärjestelmää. Punainen Risti ylläpitää, koordinoi ja kouluttaa valtakunnallista psykologien valmiusryhmää suuronnettomuuksien sekä erityistilanteiden varalle.

Suomessa kuolee vuosittain noin sata ihmistä tulipaloissa. Määrä on suhteellisesti huomattavasti enemmän kuin muissa Länsi-Euroopan maissa. Suurin osa palokuolemista johtuu huolimattomasta tulenkäsittelystä ja päihtymyksestä.

Kodin paloturvallisuus

Asunnon tulipalo kehittyy hengenvaaralliseksi jo 2–3 minuutissa. Kodin huonekaluista, tekstiileistä, kodinkoneista ja tavaroista syntyvät savukaasut tainnuttavat ihmisen nopeasti ja ovat jo parissa minuutissa tappavia.

Palavasta rakennuksesta tai asunnosta on löydettävä nopeasti ulos, sillä tummat savukaasut peittävät näkyvyyden ja tutussa ympäristössä on yllättäen vaikea liikkua. Turvallisinta on ryömiä lattian rajaa pitkin ulos, sillä matalalla näkyvyys on parhain.

Palomies Antero Weijo

TEE KOTONA OMA PALOTARKASTUS!

Tarkista, onko kotonasi ja asuinympäristössäsi otettu huomioon päivittäiset palovaarat. Omatoiminen palotarkastus ei maksa mitään, eikä vie aikaasi kuin muutaman minuutin.

Mikäli asut vähintään viiden asunnon taloyhtiössä, tutustu pelastussuunnitelmaanne. Käy myös pelastuslaitoksen internetsivuilla katsomassa voimassaolevat ohjeet palon ennaltaehkäisyyn ja tulipalossa toimimiseen.

- ☐ Kotisi osoitenumerointi on valaistu ja näkyvissä ajotielle asti.
- ☐ Mistä koneellisen ilmanvaihdon saa pois päältä palon sytyttyä. Ilmastointi täytyy sammuttaa, jottei palo pääse leviämään rakennuksen sisällä tai lähialueella roihuavan rakennus- tai maastopalon savukaasut eivät tunkeudu kotiisi aiheuttaen vahinkoa.
- ☐ Palovaroittimet ovat toimintakuntoisia, oikeissa paikoissa ja oikein asennettuja.
- ☐ Tulitikut ovat lasten ulottumattomissa.
- ☐ Uloskäytävillä ei ole poistumista estäviä tavaroita tai huonekaluja.
- ☐ Pientalon yläkerran huoneista on ulos kiinteät, käyttökelpoiset pelastustikkaat.
- ☐ Palo-ovet ovat kiinni.
- ☐ Lapetikkaat, kattosilta ja talotikkaat ovat kunnossa.
- ☐ Öljylämmitteisen omakotitalon öljysäiliö on säännöllisesti huollettu ja tarkastettu.
- ☐ Tulisijat ja savuhormit ovat ehjät ja säännöllisesti nuohotut.
- ☐ Saunan kiuas on asennettu paloturvallisesti ja tukevasti, **eikä kiukaan yläpuolella kuivateta pyykkiä.**
- ☐ Rakennuksen vierustoilla, ullakolla, kellarissa ja autotallissa ei säilytetä helposti syttyviä tavaroita.
- ☐ Sähkölaitteet ja -asennukset ovat määräysten mukaiset ja kunnossa.
- ☐ Palavat nesteet, nestekaasu ja muut vaaralliset aineet säilytetään määräysten mukaisesti.
- ☐ Nestekaasua ei säilytetä kellarissa, paineensäädin ja kaasuletku on tarkastettu vuosittain ja nestekaasuletku on vaihdettu vähintään viiden vuoden välein.
- ☐ Sisätiloissa nestekaasua käytettäessä ilmanvaihto on riittävä.
- ☐ Liuottimet, maalit, pesu- ja desinfiointiaineet, hyönteismyrkyt, lääkkeet ja myrkylliset kasvit ovat lasten ulottumattomissa.
- ☐ Alkusammutuskalusto on tarkastettu ja huollettu.
- ☐ Koko perhe on opetellut sammutusvälineiden käytön ja pelastautumisen.

Lisätietoa:
www.spek.fi

OHJEITA ASUKKAILLE

Palovaroitin on edullinen henkivartija

Palovaroitin on lain mukaan pakollinen joka kodissa ja kesämökillä. Toimintakuntoinen palovaroitin reagoi savuun herkästi niin voimakkaalla varoitusäänellä, että syväunisimmatkin heräävät ja ehtivät pelastautua tulipalosta.

Palovaroitin vaatii säännöllistä huoltoa kuten muutkin kodin laitteet. Viallisen tai epäluotettavasti toimivan palovaroittimen tilalle kannattaa hankkia saman tien uusi.

- Testaa palovaroittimen toimintakunto kuukausittain. Kun painat testipainiketta, palovaroitin piippaa merkiksi siitä, että se toimii.
- Puhdista palovaroitin myös aika ajoin pölystä esim. kevyesti imuroimalla.
- Ota tavaksi vaihtaa palovaroittimen paristo vuosittain, ellet hanki siihen pitkäkestoista viiden tai kymmenen vuoden paristoa.
- Merkitse kalenteriin pariston vaihtopäivä, esimerkiksi valtakunnallinen hätänumeropäivä 11.2.
- Hanki palovaroitin myös kesämökille, asuntovaunuun ja veneeseen. Muista tarkistaa myös niiden toimintakunto säännöllisesti!

Näin asennat palovaroittimen

Palovaroittimia tulee sijoittaa vähintään yksi joka asuinkerrokseen. Yksi palovaroitin kattaa maksimissaan 60 asuinneliötä. Säästyt turhilta hälytyksiltä, kun et asenna palovaroitinta keittiöön, liian lähelle suihkutilaa tai saunaa. Suositeltavimmat sijoituspaikat ovat kodin poistumisreiteillä, eteisessä ja aulassa sekä makuuhuoneissa. Vanhempien ja lasten makuuhuoneissa on hyvä olla omat palovaroittimet. Turvallisuutta parantaa merkittävästi, jos palovaroitin kytketään sähköverkkoon.

Hanki häkävaroitin, jos kodissasi on tulisija

Hanki häkävaroitin koteihin ja vapaa-ajan asuntoihin, joissa on tulisija. Tavallinen palovaroitin ei tunnista häkää. Asenna häkävaroitin katon korkeimpaan kohtaan palovaroittimen tapaan.

Kerro pelastajille kotieläimistä

Jos sinulla on lemmikkieläimiä, laita hätätilanteiden varalle ulko-oveen tai porttiin asianmukainen merkki tiedoksi pelastajille. Lemmikkieläintarroja voi tiedustella pelastuslaitoksilta, eläinkaupoista ja eläinlääkäriasemilta.

Löytyykö kodistasi oikeat alkusammutusvälineet?
Hanki kotiisi asianmukaiset sammutusvälineet; sammutuspeite, jauhesammutin ja vesiletku, eri tyyppisten palojen tukahduttamiseen.

Käsisammuttimen käyttö on tärkeä kansalaistaito. Tutustu sammuttimen käyttöohjeisiin koko perheen kanssa ja harjoitelkaa alkusammutusta etukäteen.

Älä sammuta rasvapaloa vedellä!
Rasvapalo leviää räjähdysmäisesti jo pienestä vesimäärästä, ja kuuma rasva aiheuttaa roiskuessaan vakavia palovammoja. Sammuta rasvapalo kattilan kannella tai tukahduttamalla esim. sammutuspeitteellä. Voit tukahduttaa palon myös matolla tai paksuilla peitteillä, joissa ei ole tekokuituja. Muista myös pysäyttää liesituuletin.

Ei vettä sähköpaloon!
Vesi johtaa sähköä. Turvallisinta on sammuttaa sähköpalo käsisammuttimella. Muista ensin katkaista palavasta laitteesta virta pois irrottamalla laite pistotulpasta tai katkaisemalla virta päävirtakytkimestä.

Lisätietoja:
www.tukes.fi

Tee kodin pelastautumissuunnitelma
Miettikää yhdessä koko perheen kanssa, mitkä ovat kodin turvallisimmat poistumisreitit tulipalon varalta. Jokaisen perheenjäsenen makuutiloista tulisi olla nopea ja turvallinen poistuminen taattu.

Myös varatiet kannattaa miettiä etukäteen. Varatien tulee olla riittävän iso, avattava ikkuna tai parveke, josta palomiesten on mahdollista pelastaa asukkaat. Poistumisreiteillä ei saa olla lukitusmekanismeja, jotka vaikeuttavat tai hidastavat poistumista. Pientaloissa kannattaa aina muistaa tarkistaa yläkerran varatietikkaiden kunto.

Vähintään viiden asunnon taloyhtiö on velvollinen laatimaan pelastussuunnitelman.

Älä poistu koskaan savuiseen tilaan!
Kerrostaloissa huoneistojen väliset rakenteet kestävät tulipaloa noin tunnin, ja ovet noin puoli tuntia. Jos olet poistumassa palavasta asunnosta, muista sulkea porraskäytävään johtava ovi perässäsi savukaasujen vuoksi ja jotta myös naapurisi voivat pelastautua turvallisesti. Jos porraskäytävässä on savua, sitä kautta poistuminen on ehdottomasti kiellettyä.

Mikäli omassa huoneistossasi ei pala, on turvallisinta jäädä sinne. Huolehdi, että ulko-ovi on suljettuna. Tarvittaessa voit tiivistää ulko-oven rakoja märällä pyyhkeellä. Muista soittaa 112 ja ilmoittaa, jos olet jäänyt loukkuun asuntoosi.

Toimi ripeästi tulipalon yllättäessä
1. Pelasta ensin välittömässä vaarassa olevat.
2. Varoita muita rakennuksessa olevia ja käske heitä poistumaan.
3. Sulje ovet ja ikkunat poistuessasi.
4. Soita 112 turvallisesta paikasta.
5. Sammuta palo alkusammutusvälineillä omaa terveyttäsi vaarantamatta.
6. Rajoita palo sulkemalla ovia, ikkunoita, tuuletusaukkoja ja pysäyttämällä ilmastointi.
7. Opasta pelastuslaitos paikalle ja kerro, ovatko kaikki päässeet rakennuksesta ulos.

Tulisijat ja nuohous
Vastuu tulisijan kunnosta ja huolellisesta käytöstä on rakennuksen omistajalla ja haltijalla. Tulisija on nuohottava säännöllisesti, ja siinä saa polttaa ainoastaan kuivaa ja puhdasta puuta. Roskien poltto vahingoittaa tulisijan ja sen hormin kuntoa sekä edesauttaa hormipalon syntyä.

Sisäasiainministeriön nuohousasetuksen mukaan kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava lainmukaisesta nuohouksesta.

Tulisijat hormeineen tulee nuohota vähintään vuoden välein. Omaan yksityiseen käyttöön tarkoitetun vapaa-ajan asunnon ja sen saunan tulisijojen ja hormien nuohousväli saa olla kolme vuotta. Keskuslämmityskattilan ja lämminilmakehittimen tulipesä ja tulipinnat on nuohottava tarpeen mukaan useammin.

Vaaralliset aineet
Liuotinmaaleja, polttoaineita tai kaasupulloja ei saa säilyttää taloyhtiöiden irtaimistovarastoissa.

Nestekaasu
Nestekaasu on erittäin helposti syttyvää, ja sen epätäydellisestä palamisesta syntyy hengenvaarallista häkää. Nestekaasun säilyttäminen kellaritiloissa on kiellettyä. Jos käytät nestekaasua sisätiloissa, huolehdi riittävästä ilmanvaihdosta.

Ilotulitteet ja avotuli
Tarkista voimassa olevat lupa-asiat ja määräykset pelastuslaitoksen ja kuntien kotisivuilta. Muistathan noudattaa metsäpalovaroi-tuksen aikana olevia kieltoja!

Roskien poltto on kielletty. Puutarhajätettä voi polttaa tietyin rajoituksin siten, ettei lähiympäristölle aiheudu savuhaittoja eikä palovaaraa. Tarkempaa tietoa puutarhajätteen hävittämisestä saat oman kuntasi ympäristökeskuksesta.

Kynttilät ja ulkoroihut
Muista asettaa kynttilät aina palamattomalle alustalle riittävän kauas verhoista ja muista kodin tekstiileistä. Älä polta kynttilöitä tai tuikkuja liian lähellä toisiaan tai ilman valvontaa. Polta ulkoroihuja palamattomalla alustalla, ei esim. puuportailla. Ulkoroihujen polttaminen parvekkeella on ehdottomasti kielletty.

MSA

Suunnittele koti lapsen kannalta turvalliseksi vaikkapa kiertämällä koti kontaten.
Saat oikean perspektiivin pienen lapsen maailmaan.

Turvallinen koti ja elinympäristö lapselle

Suurin osa Suomessa tapahtuvista lasten ja nuorten kuolemista johtuu kotiympäristössä tapahtuvista onnettomuuksista. Vanhempien tehtävänä on huolehtia, että koti ja kasvuympäristö ovat turvallisia lapselle leikkiä, kasvaa ja kehittyä.

Asemamestari Kalle Ristola

VAALI HYVÄÄ TURVALLISUUSKULTTUURIA

Näillä turvatoimilla pärjäät pitkälle alle 3-vuotiaan kanssa: laita pistorasioihin turvasuojat, siirrä lääkkeet, myrkylliset aineet, kasvit ja teräesineet lapsen ulottumattomiin, hanki turvaportti sekä turvasalvat ikkunoihin ja oviin sekä turvasuoja uuniin ja lieteen.

- Opeta lapselle yksinkertaiset toimintaohjeet tulipalon varalta. Varmista, että hän tietää turvallisen ja nopean reitin ulos, jos kodissa syttyy tulipalo.
  Opeta hänet soittamaan apua hätänumerosta 112.
- Varmista, että lapsi osaa kotiosoitteen ulkoa.
- Opeta lapselle käyttäytymissäännöt liikenteessä.
- Toimi itse esimerkkinä. Jos et itse noudata sääntöjä, ei lapsikaan niitä kunnioita.
- Opeta lapsi käyttämään suojavälineitä harrastuksissaan. Kypärä, ranne-, kyynär- ja polvisuojat suojaavat vakavilta loukkaantumisilta esimerkiksi rullaluistelussa, skeittaamisessa ja temppupyöräilyssä.
- Huomioi lasten turvallisuus trampoliinilla pompittaessa.
- Opeta lapsi käyttämään pyöräilykypärää. Se suojaa tehokkaasti vakavilta aivovammoilta ja kuolemalta onnettomuustilanteissa.
- Huolehdi, että lapsesi näkyy pimeällä liikkuessaan. Heijastimet ovat pelastavia henkivakuutuksia kaikenikäisille.
- Huolehdi, ettei pieni lapsi yllä kotona sähkölaitteisiin, kuumiin kattiloihin, myrkyllisiin pesuaineisiin ja teräviin esineisiin.
- Kiellä tulitikkuleikit. Kerro lapselle, miksi tulella leikkiminen on hengenvaarallista.
- Opeta lapsi hälyttämään apua heti hätänumerosta 112, jos hän tai hänen ystävänsä on loukkaantunut, vaarassa hukkua, tukehtua tai jäädä tulipalossa loukkuun.
- Käy lapsen kanssa läpi lähiliikenteen ja kodin lähellä sijaitsevien rakennustyömaiden, metsien, rantojen ja muiden valvomattomien leikkipaikkojen vaarat. Sopikaa selvät rajat ja säännöt lapsen ulkoleikkeihin.

Älä päästä lasta veden läheisyyteen ilman valvontaa
Uimataidoton tai uimataidoiltaan heikkotasoinen lapsi EI saa koskaan mennä ilman vanhemman läsnäoloa yksin veteen, ei edes kahluusyvyyteen. Uimarannoillamme tapahtuneet hukkumisonnettomuudet ovat osoittaneet, että vanhemmat eivät ehdi pelastamaan uima- ja sukellustaidoiltaan heikkotasoista lasta hukkumasta, jos etäisyys lapseen on useita metrejä. Vastuu lasten turvallisuudesta rannalla on aina vanhemmilla.

Ei vesille ilman pelastusliivejä
Opeta lapsesi pitämään aina pelastusliivejä yllä vesillä liikkuessanne. Käy lapsesi kanssa läpi vesillä liikkumiseen liittyviä turvaoppeja. Kouluikäiselle lapselle voit jo hyvin opettaa, kuinka veneestä pudonnut pelastetaan köyden tai pelastusrenkaan avulla, tai miten hän voi yrittää pelastaa uhrin airolla tai haalla. Lisätietoja osoitteesta www.viisaastivesilla.fi

OPETA LAPSI HÄLYTTÄMÄÄN ITSE APUA

Opeta seuraavat yksinkertaiset ohjeet lapsellesi hätätilanteiden varalle.

1. Kerro nimesi ja tarkka osoite.
2. Kerro mitä on tapahtunut: tulipalo, sairauskohtaus vai muu onnettomuus.
3. Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.
4. Lopeta puhelu vasta, kun saat siihen luvan.

Kaikkein tärkeintä on muistaa hätänumero 112!

Suorita ensiapukurssi.
Hätäensiaputaidoilla voit
pelastaa lapsesi hengen.

Turvaohjeita ikääntyneille

Jopa 80 % ikääntyneiden tapaturmista johtuu kaatumisista. Toisin kuin nuoremmalle ihmiselle, vanhukselle kaatuminen voi olla kohtalokasta. Monet ikääntyneiden tapaturmista ja onnettomuuksista olisivat vältettävissä parantamalla kodin turvallisuutta sekä helpottamalla arkiaskareiden sujumista ja liikkumista erityisesti keittiössä ja kylpyhuoneessa.

VÄLTÄ KAATUMINEN

- Laita valot päälle, jos sinulla on tarve käydä vessassa yöllä.
- Nouse sängystä aina hitaasti huimauksen varalta.
- Käytä sukkia, joissa on liukuesteet jalkapohjissa.
- Kiinnitä huomiota irtonaisiin mattoihin ja mattojen korkeisiin reunoihin.
- Laita kylpyhuoneen ja suihkun lattialle liukastumissuojat tai liukumissuojalla varustettu matto.
- Hanki tarvittaessa kylpyhuoneeseen ja WC:hen korote, ammeistuin ja seinään kiinnitettävät kahvat.
- Siirrä yläkaapeista käyttötavarat käden ulottuville tai hanki tukevat keittiötikkaat.
- Käytä liukkaalla ja jäisellä kelillä tarkoituksenmukaisia jalkineita tai jalkineisiin asennettavia liukuesteitä.
- Älä kiirehdi portaissa, juokse puhelimeen tai ovea avaamaan.
- Ota tavaksi vaihtaa palovaroittimen paristo vuosittain, ellet hanki siihen pitkäkestoista viiden tai kymmenen vuoden paristoa.
- Hanki palovaroittimeesi seinään kiinnitettävä paristokotelo helpottamaan pariston vaihtoa.
- Harkitse sähköverkkoon kytkettävää palovaroitinta.

Lisätietoja:
www.kotitapaturma.fi

SOITA APUA AJOISSA – 112 AUTTAA AINA

Jos kärsit sydänperäisistä rintakipuoireista, ja tunnet olosi huonoksi ja voimattomaksi, älä jää turhaan odottamaan oireiden katoamista tai olosi parantumista. Soita heti apua hätänumerosta 112. Hae tarvittaessa apua myös naapureilta tai huuda apua!

ÄLÄ soita muita puheluita 112 -hätäpuhelun jälkeen. Ensihoitohenkilöstö voi soittaa ja kysyä lisätietoja vointiisi tai sairauksiisi liittyen.

Muista!

- Huolehdi, että talosi osoitemerkintä on näkyvällä paikalla, valaistu ja se näkyy tielle selkeästi.
- Pidä puhelimen vieressä aina 112 hätänumero ja kotiosoitteesi.
- Älä käytä ylimääräisiä turvalukkoja, joihin huoltomiehillä ei ole avainta. Ne vain hidastavat avun perille tuloa.
- Säilytä lääkelistat, viimeisin sydänfilmi ja sairauskertomukset helposti löydettävissä olevassa paikassa ensihoitajia varten.

Ikä tuo lisää viisautta
– ja lisää tapaturma-alttiutta.

Kodin häiriötilanteet

Ole varovainen tulen kanssa
Älä jätä avotulta tai edes pieniä tuikkukynttilöitä hetkeksikään palamaan ilman valvontaa. Huolehdi myös, että kotonasi on ehjä ja toimiva palovaroitin. Se on edullinen ja erinomainen henkivakuutus tulipalon varalta.
Lue kodin paloturvallisuudesta ja palovaroittimen oikeasta käytöstä lisää alkaen sivulta 17.

Näin vältät tulipalovaarat kotonasi
- Älä pidä lieden päällä mitään esineitä. Unohtuneet ruuantähteet, talouspaperirulla ja muovikulhot sytyttävät tulipalon herkästi.
- Älä käytä astian- ja pyykinpesukonetta ilman valvontaa.
- Vaihda vanhat ja huonokuntoiset kodinkoneet uusiin.
- Älä pidä television päällä kukkaruukkua, pöytäliinoja ym. tulipalovaaran aiheuttavia esineitä. Kukkien kastelusta voi seurata oikosulku ja televisiopalo. Liina tukkii TV:n ilmanvaihtoaukot ja aiheuttaa ylikuumentumisen.
- Asenna ajastinlaite keittiön kodinkoneisiin, erityisesti lieteen. Sinun ei tarvitse enää huolehtia, ovatko ne unohtuneet päälle.
- Älä kuivata vaatteita sähköpattereiden päällä tai kiukaan päällä.
- Tarkista, että kaikki sähkölaitteet ja -johdot ovat kunnossa.
- Älä käytä klipsikiinnikkeellä varustettuja yöpöytävalaisimia. Irronnut kuuma lamppu sytyttää helposti vuodevaatteet tuleen.

Lisätietoja:
www.spek.fi, www.spr.fi

Ohessa muutamia käytännöllisiä vinkkejä, jotka auttavat varautumaan ja selviytymään paremmin yllättävien arkisten häiriötilanteiden yli.

Ennakoi vesikatkos ja toimi sen aikana näin
Huolehdi, että kodissasi on aina pari pullollista juomavettä sekä täytettäviä vesiastioita vesikatkosten varalle. Kun veden tulo katkeaa, sulje vesihanat, hae vettä vedenjakelupisteestä, varastoi vesi astioihin ja säännöstele juomien käyttöä. Tarkista pesukone, sulje tarvittaessa sen vesihana ja keskeytä pesuohjelma.

Ennakoi sähkökatkos ja toimi sen aikana näin
Huolehdi, että kodistasi löytyy aina helposti taskulamppuja, paristokäyttöinen radio ja varaparistoja sekä kynttilöitä ja tulitikkuja.

Tarkista, ettei kukaan ole jäänyt hissiin ja että saunan kiuas on pois päältä. Kytke virta pois kaikista kodinkoneista ja -laitteista, säädä liedet 0-asentoon ja peittele pakastin peitteillä. Vältä sen turhaa avaamista.

Ennakoi lämpökatkos ja toimi sen aikana näin
Paras tapa ennakoida lämpökatkos on hankkia kaikille perheenjäsenille lämpimät villasukat ja -puserot. Lämpökatkoksen yllättäessä pysäytä ilmanvaihtokoneet, sulje ovet, ikkunat ja ilmanvaihtoventtiilit. Suojaa kaikki arat kohteet, esim. putkistot, ja rajoita lämpimän veden käyttöä.

Vältä vesivahingot ennalta

- Tarkista pesukoneiden liitäntäletkujen ja vesihanojen kunto säännöllisesti.
- Selvitä pääsulun paikka eli mistä talon vedentulon saa katkaistua.
- Pidä lattiakaivot puhtaina ja huolehdi, että ne vetävät hyvin.
- Älä käytä astian- tai pyykinpesukonetta ilman valvontaa ja sulje hanat AINA käytön jälkeen!

Vesivahinkotilanteessa toimi näin

- Rajaa vahinko ja yritä sulkea vuotokohta.
- Sulje ovet muihin tiloihin.
- Katkaise tarvittaessa sähkö pääkytkimestä.

HUOLEHDI RIITTÄVÄSTÄ KOTIVARASTA!

Joka kodissa on hyvä olla yllättävien häiriötilanteiden varalle aina riittävä kotivara päivittäisiä elintarvikkeita ja muita välttämättömyyshyödykkeitä. Näitä ovat mm. henkilökohtaiset lääkkeet, hygieniatarvikkeet, vaipat, paristokäyttöinen radio, taskulamppu, paristot, kynttilät ja tulitikut. Kotivaran pitäisi riittää koko perheelle useaksi päiväksi, jopa viikoksi.

Esimerkki yhden henkilön viikon kotivarasta

- Perunaa 0. 5 kg
- Riisiä ja makaronia 0,5 kg
- Sokeria 0,5 kg
- Juomia, vettä ja herkkuja 16 l + 1 kg
- Leipää ja viljavalmisteita 1,5 kg
- Maitoa ja maitotuotteita 1,3 kg
- Hedelmiä ja marjoja 1 kg
- Vihanneksia ja juureksia 1, 5 kg
- Lihaa, kalaa, kanaa ja kananmunia 1 kg
- Juomavettä

Käytä ja täydennä kotivaraa jatkuvasti. Muista lasten, ikääntyneiden ja sairaiden erityistarpeet!

Kaikilta yllätyksiltä
ei voi välttyä
– ennakoida voi
onneksi aina.

Lisätietoja:
www.spek.fi, www.pelastustoimi.fi/turvatietoa/

Noudata erityistilanteissa ja poikkeusoloissa viranomaisohjeita.

Erityistilanteet ja poikkeusolot

Suuronnettomuuden tai säteilyonnettomuuden tapahduttua on tärkeää, ettet anna paniikille sijaa. Toimi radion ja television kautta annettavien viranomaisohjeiden mukaan. Pysy koko ajan radion lähettyvillä ja säilytä toimintakykysi.

Palomies Esko Haapa-Aho vesisukellusvarusteissa

Yleinen vaaramerkki
Yleinen vaaramerkki varoittaa väestöä uhkaavasta välittömästä vaarasta. Se on yhden minuutin mittainen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus. Sekä nousevan että laskevan äänen pituus on 7 sekuntia.

Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki. Se ilmoittaa, että uhka tai vaara on ohi.

Lyhyt noin 7 sekunnin mittainen äänimerkki tarkoittaa hälyttimen kokeilua, eikä näin ollen aiheuta kansalaisilla toimenpiteitä.

Toimi näin yleisen vaaramerkin kuultuasi
- Siirry sisälle ja pysy siellä.
- Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointilaitteet.
- Tiivistä läpiviennit esim. muovikalvoilla ja teipeillä, ja estä radioaktiivisten hiukkasten ja kaasujen tunkeutuminen sisätiloihin.
- Avaa radio ja odota rauhallisesti ohjeita.
- Vältä puhelimen käyttöä, etteivät linjat tukkeudu.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta.

Toimintaohjeet löydät myös YLE Teksti-TV:n sivulta 868 ja puhelinluetteloiden alkulehdiltä.

ERITYISTILANTEET JA POIKKEUSOLOT

Suuronnettomuus
Suuronnettomuudella tarkoitetaan onnettomuutta, jota kuolleiden tai loukkaantuneiden määrän, ympäristöön tai omaisuuteen kohdistuvien vahinkojen määrän tai onnettomuuden laadun perusteella pidetään erittäin vakavana.

Suuronnettomuuksia aiheuttavat esim. liikenneonnettomuudet, tulipalot, räjähdykset, ydinvoimalaonnettomuudet, sodat, vaarallisten aineiden aiheuttamat säteily- tai kemikaalionnettomuudet, laajamittaiset luonnononnettomuudet, vesiepidemiat tai tarttuvat taudit.

Suuronnettomuus voi aiheuttaa vaaraa ihmisten terveydelle tai välitöntä tai myöhemmin ilmenevää vaaraa ympäristölle.

Poikkeusoloista päätetään valmiuslain nojalla annettavalla asetuksella, joka oikeuttaa valtioneuvoston päättämään asetuksen edellyttämistä toimenpiteistä ja erityisistä toimivaltuuksista. Poikkeusoloissa valmiuslaki antaa viranomaisille lisää toimivaltuuksia, joita niillä ei normaalioloissa ole.

Säteilyonnettomuus
Vakava ydinvoimalaonnettomuus Suomessa tai lähialueillamme voi nostaa säteilytason vaarallisen voimakkaaksi. Sisälle suojautuminen ja joditablettien ottaminen ovat riittäviä toimenpiteitä alueilla, jotka sijaitsevat yli 20 km:n etäisyydellä onnettomuuspaikasta.

Vaaratilanteessa väestöä varoitetaan yleisellä vaaramerkillä, jonka jälkeen saat suojautumisohjeet radion ja muiden tiedotusvälineiden kautta (s. 31).

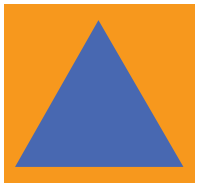
Varmista, että lääkekaapissasi on joditabletteja. Ne ehkäisevät säteilyonnettomuudessa ilmaan vapautuneen radioaktiivisen jodin kertymistä kilpirauhaseen. Ota joditabletti ainoastaan viranomaisen radion tai television kautta antamasta kehotuksesta.

Lisätietoja: www.stuk.fi

Suojautuminen vaaratilanteessa
Ensimmäinen suojautumiskeino yleisessä vaaratilanteessa on suojautuminen sisätiloihin ja ohjeiden kuunteleminen radiosta. Yleensä suojautuminen on tarpeen ainoastaan muutaman tuntien ajaksi tai korkeintaan vuorokaudeksi

Suojautuminen sisätiloihin ja viranomaisohjeiden mukainen toiminta vaaratilanteessa on ensimmäinen ja yleensä riittävä suojautumiskeino.

VÄESTÖNSUOJELU

Yleinen väestönsuojelu
Viranomaiset suunnittelevat toimintansa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi. Väestönsuojelun tehtävänä on ihmisten ja omaisuuden suojaaminen ja pelastustoiminnan tehtävien hoitaminen poikkeusoloissa sekä niihin varautuminen.

Omatoiminen varautuminen
Rakennuksen omistajalla tai haltijalla, virastoilla, laitoksilla, yrityksillä ja yhteisöillä on velvollisuus varautua erityistilanteisiin ja poikkeusoloihin omatoimisilla pelastustoimenpiteillä. Pelastussuunnitelmassa on huomioitava vaaratilanteiden ennaltaehkäisy sekä määriteltävä selkeät toimintaohjeet.

Väestönsuojat
Kunnostettu ja käyttöönotettu väestönsuoja on tila tai rakennus, joka on tarkoitettu suojaamaan väestöä mahdollisen kaasu- tai myrkkyvuodon, aseellisen hyökkäyksen, ydinlaskeuman tai muun vastaavan vaaran uhatessa. Vastuu väestönsuojan kunnossapidosta ja toimintakuntoon saattamisesta vuorokaudessa kuuluu suojan omistajalle.

Taloyhtiöllä voi olla oma väestönsuoja tai yhteissuoja muiden taloyhtiöiden kanssa. Yleinen väestönsuoja on tarkoitettu alueella asuvien ja oleskelevien sekä ulkona liikkuvien suojaamiseen. Maaseudulla ja omakotialueilla ei yleensä ole väestönsuojia. Pientaloissa suojatoimista vastaavat asukkaat itse.

Ota väestönsuojaan mukaan
- Henkilökohtaiset hygienia- ja peseytymisvälineet
- Mukava oloasu, retkipatja, peitto tai makuupussi ja tyyny
- Ruokaa kahdeksi vuorokaudeksi ja juomavettä
- Ruokailuvälineet ja purkinavaaja
- Ajanvietettä: kirjoja, lehtiä, pelejä ja leluja
- Taskulamppu, paristot, paperipyyhkeitä ja muovikasseja
- Omat lääkkeet!

Evakuointi
Evakuoinnilla tarkoitetaan viranomaisten johdolla tapahtuvaa väestön tai sen osan siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta, väestön vastaanottamista ja sijoittamista turvalliselle alueelle sekä väestön elinedellytysten ja yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaamista evakuointitilanteessa.

Lisätietoja: www.yett.fi, www.pelastustoimi.fi

Suojaudu aina ensisijaisesti sisätiloihin ja siirry väestönsuojaan vain viranomaisten käskystä!

Pidä radio koko ajan auki erityistilanteissa ja poikkeusoloissa.

ÖLJYVAHINGOT JA KEMIKAALIONNETTOMUUDET

Vanhoissa öljysäiliöissä vaanii vaara

Kaikki maanalaiset ja maanpäälliset öljysäiliöt kaipaavat säännöllistä huoltoa 5–10 vuoden välein. Ennakointi kannattaa, sillä vastuu säiliön kunnosta sekä siitä ympäristölle aiheutuneista mahdollisista vahingoista on aina kiinteistön omistajalla.

Pieniinkään päästöihin ei saa suhtautua välinpitämättömästi. Öljy leviää maaperässä ja erityisesti salaoja-, kaapeli- sekä vesi- ja viemäriputkistokaivantoja pitkin. Se voi myös läpäistä muovisen vesijohdon ja pilata juomaveden.

Aloita ympäristöön karanneen öljyn imeyttäminen turpeen, purun tai öljynimeytyslevyn avulla. Ilmoita vahingosta välittömästi hätäkeskukseen 112.

Öljyvahingon vaaratekijät

- puuttuva tai rikkinäinen ylitäytönestin
- 1960- tai 70-luvun kanttimalliset säiliöt
- alle 5000 litran säiliöiden ahtaat ilmaputket
- ilmaputkessa oleva mekaaninen täyttöhälytin eli vihellin
- viallinen tai tukkeutunut öljysäiliön ilmaputki
- hapan maaperä
- et tiedä, milloin säiliösi on viimeksi tarkastettu

Toimi näin, jos havaitset öljyä ympäristössäsi

- Varoita ihmisiä.
- Estä öljyn leviäminen viemäriin tai vesistöön.
- Tee hätäilmoitus 112.
- Estä avotuli tai kipinöinti.
- Opasta pelastushenkilöstö paikalle.

Lisätietoja:
www.oil.fi, www.oil-gas.fi, www.oljylammitys.fi

Kemikaalit ja muut vaaralliset aineet

Yleinen vaaramerkki varoittaa väestöä kemikaalien ja muiden vaarallisten aineiden, kuten kloorin, ammoniakin ja rikkidioksidin aiheuttamista onnettomuuksista. Suojaudu yleisen vaaramerkin kuultuasi sisälle ja toimi radiosta tulevien ohjeiden mukaan.

Toimi näin

- Jos olet sisätiloissa, pysyttele ylemmissä kerroksissa. Suojaa hengitystäsi tarvittaessa kostealla liinalla. Kuuntele ohjeita radiosta.
- Jos olet ulkona, kiirehdi kemikaalipilven alta sivutuuleen ja pyri onnettomuuspaikkaa korkeampaan maastokohtaan, esim. mäen päälle. Tarvittaessa suojaa hengitystäsi.

Pelastuslaitos

ENNAKOIVAA, REAGOIVAA JA HOITAVAA TURVAA

Pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia oman alueensa pelastustoiminnasta, tulipalojen ja onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvästä valistuksesta, palotarkastuksista ja väestönsuojelusta. Osassa Suomen kunnista pelastuslaitos tuottaa myös kiireellistä ensihoitopalvelua ja sairaankuljetusta erillisten sopimusten mukaan.

Pelastustoimen alueet:

1. Helsinki
2. Länsi-Uusimaa
3. Keski-Uusimaa
4. Itä-Uusimaa
5. Varsinais-Suomi
6. Kanta-Häme
7. Päijät-Häme
8. Kymenlaakso
9. Etelä-Karjala
10. Etelä-Savo
11. Keski-Suomi
12. Pirkanmaa
13. Satakunta
14. Etelä-Pohjanmaa
15. Pohjanmaa
16. Keski-Pohjanmaa
17. Pohjois-Savo
18. Pohjois-Karjala
19. Jokilaaksot
20. Kainuu
21. Oulu-Koillismaa
22. Lappi

Pelastustoimen visio

Suomessa on hyvä turvallisuuskulttuuri ja Euroopan tehokkain pelastustoimi vuonna 2015.

Pelastustoimen visio tähtää siihen, että vuonna 2015 suomalaisessa yhteiskunnassa jokainen kansalainen kantaa vastuuta arjen turvallisuudestaan ja osaa ennalta ehkäistä onnettomuuksia ja tapaturmia kotona, töissä ja vapaa-ajallaan. Ihmisillä ja yhteisöillä on hyvät valmiudet estää onnettomuuksia ja toimia vaaratilanteissa.

Vision toteuttamiseen pelastustoimi tarvitsee osaavan ja motivoituneen henkilöstön sekä hyvän kumppanuus-verkoston toteuttamaan tehokkaasti sekä turvallisuuteen kohdistuvia uhkia että asukkaiden tarpeita vastaavia korkealaatuisia ja taloudellisia palveluja.

Alueelliset pelastuslaitokset
Suomessa kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteiskunnassa valtioneuvoston määräämällä alueella. Tätä tarkoitusta varten Suomessa on vuodesta 2004 lähtien toiminut 22 alueellista pelastuslaitosta. Aikaisemmin pelastustoimen tehtävistä vastasivat kunnat. Edelleen jokaisen kunnan velvollisuutena on vastata alueensa sammutusvesihuollosta, yleisistä väestönsuojista sekä omista poikkeusolojen johtokeskuksista ja niiden ylläpidosta. Ahvenanmaalla on pelastustoimessa oma maakunnallinen lainsäädäntönsä.

Pelastustoimen tehtäviin kuuluu omalla alueellaan

- ylläpitää pelastustoimen järjestelmää ja huolehtia pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä
- huolehtia pelastustoimeen kuuluvasta valistuksesta ja neuvonnasta sekä toimia asiantuntijana pelastustoimea koskevissa asioissa
- huolehtia pelastusviranomaisille kuuluvasta onnettomuuksien ehkäisystä, vahinkojen rajoittamisesta ja palotarkastuksista. Pelastuslaitos vastaa alueensa palotarkastuksista. **Tarkemmat tiedot palotarkastusten määräväleistä saat oman alueesi pelastuslaitokselta.**
- huolehtia väestönsuojeluun kuuluvista tehtävistään ja ylläpitää niiden edellyttämää valmiutta
- sovittaa yhteen eri viranomaisten ja pelastustoimeen osallistuvien tahojen toimintaa
- huolehtia osaltaan pelastustoimen henkilöstön kouluttamisesta.

Onnettomuuksien ehkäisyssä kuntalaisia opastaa ja kouluttaa koko pelastuslaitoksen henkilöstö.

Perinteisten sammutus- ja pelastusautojen sekä sairasautojen (ambulanssien) lisäksi pelastuslaitoksilla on alueesta riippuen vene- ja erikoiskalustoa: mm. johtoautoja, säiliöautoja, nostolava-autoja, raivausautoja sekä vaarallisten aineiden torjuntakalustoa.

Palotarkastaja Nina Sandell

ENSIHOITOPALVELUT

Ensihoito on osa terveydenhuoltoa
Ensihoitopalvelun ensisijaisena tehtävänä on äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan mahdollisimman nopea tavoittaminen ja kiireellinen hoito paikan päällä. Tavoitteena on hätätilapotilaan elintoimintojen palauttaminen, vakauttaminen ja turvaaminen jo tapahtumapaikalla sekä kuljettaminen hoitolaitokseen heti potilaan tilan sen salliessa. Potilaan tilan seuranta ja hoito jatkuvat myös kuljetuksen aikana.

Ensihoidon potilas- ja hoitoonohjaus toteutetaan aina ensihoidon vastuulääkärin antamien ohjeiden mukaan. Useissa tilanteissa ensihoitohenkilökunnan suorittama tutkimus, tapahtumapaikalla annettu hoito sekä potilaalle annetut kotihoito- ja tarkkailuohjeet ovat riittäviä toimenpiteitä, eikä potilasta tarvitse kuljettaa sairaalaan tai muuhun terveydenhuollon päivystyspisteeseen. Kiireettömissä tilanteissa potilas voi itse hakeutua jatkotutkimuksiin tai hoitoon esim. omalle terveysasemalleen.

Potilaan hoidosta vastaa aina ensihoitotyön ammattitutkinnon ja täydennyskoulutuksen suorittanut henkilökunta. Heidän osaamistaan valvotaan eri menetelmin säännöllisesti.

Ensihoitohenkilöstön käytössä on monipuolinen potilaan tutkimus- ja hoitovälineistö. Tarvittaessa he saavat ensihoitolääkäriltä puhelimitse potilaan hoito-ohjeet.
Myös potilaan sydänfilmi (EKG) voidaan lähettää lääkärin arvioitavaksi.

PORRASTETTU ENSIHOITOJÄRJESTELMÄ

Ensivasteyksikkö
Paloauto, jossa on ensivastetoimintaan koulutettu henkilöstö sekä potilaan tutkimus- ja hoitovälineet. Ensivasteyksikkönä toimivan paloauton ensisijaisena tehtävänä on tuoda hätätilanteessa nopein apu potilaan luokse. Ensivasteyksikkö voidaan hälyttää myös ensihoitoyksikön avuksi. Ensivasteyksikkö ei kuljeta potilaita.

Perustasoinen ensihoitoyksikkö
Sairasauto (ambulanssi), jolla voidaan tarvittaessa myös kuljettaa potilas jatkohoitoon. Perustasoisessa ensihoitoyksikössä on potilaan tutkimus- ja hoitovälineet sekä henkilöstö, jolla on riittävät valmiudet hoitaa potilasta. Tarvittaessa yksikön henkilöstö kykenee ensihoidon vastuulääkärin antamien hoito-ohjeiden mukaan suorittamaan henkeä pelastavat hoitotoimenpiteet.

Hoitotasoinen ensihoitoyksikkö
Yksikön henkilöstöllä on valmius hoitaa hätätilapotilasta tehostetun hoidon tasolla ja toteuttaa sairaankuljetus siten, että potilaan elintoiminnot voidaan turvata. Potilasta hoidetaan yksikössä ensihoidon vastuulääkärin antamien hoito-ohjeiden mukaan.

Ensihoidon johtoyksikkö
Ensihoidon johtoyksikkö on lääkintäesimiehen auto, jolla ei kuljeteta potilaita. Lääkintäesimiehellä on valmiudet hoitaa potilasta tehostetun hoidon tasolla. Lääkintäesimies ohjaa ja valvoo ensihoitotoimintaa sekä johtaa tarvittaessa lääkinnällistä pelastustoimintaa.

Lääkäriyksikkö
Lääkäriyksikön ensihoitolääkäri johtaa, ohjaa ja valvoo alueen ensihoitotoimintaa. Hän tuo tarvittaessa rajoittamattoman ensihoidon hätätilapotilaan luokse. Potilas kuljetetaan jatkohoitoon sairasautolla tai helikopterilla, jossa ensihoitolääkäri vastaa hänen hoidostaan.

Tulta päin!

PALOMIES SAMMUTUSVARUSTEISSA

Kypärä jossa kuuloke-mikrofoni radio-liikennettä varten.

Sammutustakki ja -haalarit suojaavat palomiestä liekeiltä ja kuumuudelta.

Paineilmalaite
Palomies hengittää ilmaa suojamaskin kautta.

Lämpökamera
– palomies voi etsiä palavaa kohdetta ja pelastettavia ihmisiä savussa ja pimeydessä lämpökameran avulla.

Suihkuputki ja sammutusletku
Palomies sammuttaa ja jäähdyttää paloa.

© Tuomas Pälviä

PALOMIES TAI ENSIHOITAJA SAIRASAUTOSSA

Pelastustehtävien lisäksi palomiehet työskentelevät työvuoroissaan myös ambulanssissa.

Defibrillaattori-laitteella seurataan sydämen sähköistä rytmiä. Sillä voi ottaa sydänfilmin, joka lähetetään lääkärin luettavaksi. Laitteella voidaan tehdä sydämen sähköinen rytminsiirto.

Hoitolaukku sisältää mm. stetoskoopin, verenpaine-mittarin, veren happipitoisuuden mittauslaitteen, verensokeri-mittarin sekä lääkkeitä hätätila-potilaiden hoitoon, tiputus-nesteet ja sidetarpeita.

Hengityksen hoitolaukku sisältää hengityksen hoitoon liittyviä ensihoitovälineitä.

© Tuomas Pälviä

Jokapäiväistä yhteistyötä sinun turvaksesi

HÄTÄKESKUS – 112

Hätäkeskuslaitoksen alueellisen hätäkeskuksen tehtävänä eri puolilla maata on ottaa vastaan pelastus-, poliisi-, sosiaali- ja terveystoimen toimialaan kuuluvia hätäilmoituksia sekä muita ihmisten, ympäristön ja omaisuuden turvallisuuteen liittyviä ilmoituksia sekä välittää ne edelleen auttaville eri viranomaisille sekä yhteistyökumppaneille. Hätäkeskuksen alueelta tulevat hätäsoitot ohjautuvat yhteiseen hätänumeroon 112 riippumatta siitä, tarvitseeko soittaja pelastus-, poliisi- vai sosiaali- ja terveystoimen hätäpalveluja.

Lisätietoja: www.112.fi

POLIISI

Pelastuslaitos ja poliisi tekevät läheistä yhteistyötä päivittäin erilaisissa onnettomuus- ja vaaratilanteissa. Poliisi vastaa liikenteen ohjauksesta onnettomuuspaikalla, onnettomuuksien ja tulipalojen tutkinnasta tapahtumapaikalla, auttaa pelastuslaitosta onnettomuusalueen eristämisessä tai ihmisten evakuoinnissa sekä turvaa tarvittaessa pelastajien työskentelyn.

Lisätietoja: www.poliisi.fi

SISÄASIAINMINISTERIÖN PELASTUSOSASTO

Sisäasiainministeriön pelastusosasto ohjaa, kehittää ja valvoo pelastustointa ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa. Pelastusosasto huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä sekä sovittaa yhteen eri ministeriöiden toimintaa pelastustoimessa.

Lisätietoja: www.pelastustoimi.fi

ALUEHALLINTOVIRASTO

Manner-Suomessa on kuusi aluehallintovirastoa. Pelastustoimen ja varautumisen vastuualue ohjaa ja johtaa pelastustoimen suunnittelua sekä huolehtii osaltaan suunnitelmien yhteensovittamisesta. Lisäksi se valvoo ja arvioi pelastuspalvelujen saatavuutta ja tasoa. Vastuualueen tehtävänä on varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittaminen muun aluehallinnon ja paikallishallinnon viranomaisten kanssa.

Lisätietoja: www.avi.fi/fi

RAJAVARTIOLAITOS

Rajavartiolaitoksen päätehtävät ovat rajavalvonta maa- ja merialueilla sekä henkilöliikenteen rajatarkastukset rajanylityspaikoilla, satamissa ja lentokentillä. Rajavartiolaitos johtaa meripelastustoimintaa sekä suorittaa valvonta-alueellaan etsintöjä ja sairaankuljetustehtäviä. Merialueilla pelastustoimintaan osallistuvat rajavartiolaitoksen pelastusyksiköt sekä tilanteen mukaan muita viranomaisia ja yhteisöjä.

Lisätietoja: www.rajavartiolaitos.fi, www.raja.fi

SUOMEN PELASTUSALAN KESKUSJÄRJESTÖ JA ALUEELLISET PELASTUSLIITOT

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK toimii alueellisten pelastusliittojen katto-organisaationa ja se huolehtii myös valtakunnallisesta turvallisuustiedottamisesta, valistusmateriaalien tuottamisesta ja myynnistä sekä neuvontapalveluista. Alueelliset pelastusliitot kuuluvat Suomen Pelastusalan Keskusjärjestöön ja mm. tuottavat pelastustoimen koulutusta ja kehittävät alueensa turvallisuutta valistaen ja neuvoen.

Lisätietoja: www.spek.fi

VAPEPA

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu eli Vapepa on vapaa- ehtoisten auttajien verkosto, johon kuuluu noin 50 järjestöä. Sen tehtävänä on tukea viranomaisia auttamistilanteissa. Yleisen pelastuspalvelun osalta sitä koordinoi Suomen Punainen Risti. Suomen Meripelastusseura koordinoi meri- ja järvialueella tapahtuvaa vapaaehtoista pelastustoimintaa ja Suomen Lentopelastusseura vapaaehtoista palolento- ja ilmapelastustoimintaa.

Lisätietoja:
www.vapepa.fi, www.redcross.fi, www.meripelastus.fi, www.ilmailuliitto.fi, www.pelastustoimi.fi

Muistathan!
Soita hätänumeroon ainoastaan, jos kyseessä on kiireellisen avun tarve; sairauskohtaus, tapaturma, tulipalo tai nopean poliisiavun tarve. Pahimmillaan turhat soitot voivat viivästyttää hädässä olevan henkilön avun saantia kohtalokkain seurauksin.

Tee hätäilmoitus 112

1. SOITA HÄTÄPUHELU ITSE, JOS VOIT.

Osaat itse antaa tarkimman kuvauksen onnettomuustilanteesta tai voinnistasi. Välikäsien kautta tuleva puhelu voi viivästyttää avun paikalle tuloa.

2. KERRO, MITÄ ON TAPAHTUNUT.

Hätäkeskuspäivystäjä esittää kysymyksiä tapahtuneesta, jotta hän osaa tarvittaessa lähettää oikean avun paikalle.

3. KERRO TARKKA OSOITE JA KUNTA.

Hätäkeskuksen alueella saattaa olla useita samoja osoitteita eri kunnissa. Siksi on tärkeää kertoa osoitteen lisäksi tapahtumapaikkakunta. Kirjoita kotiisi näkyvälle paikalle osoitteesi, jotta ilmoitat sen hätätilanteessa varmasti oikein.

4. VASTAA SINULLE ESITETTYIHIN KYSYMYKSIIN.

Kysymykset eivät viivästytä avun hälyttämistä. Kiireellisessä tapauksessa päivystäjä hälyttää jo puhelun aikana auttamaan tulevat viranomaiset ja yhteistyökumppanit sekä antaa näille lisätietoja tapahtuneesta.

5. TOIMI ANNETTUJEN OHJEIDEN MUKAAN.

Päivystäjä on koulutettu antamaan ohjeita eri tilanteisiin. Noudata hänen antamiaan ohjeita. Oikein suoritetuilla ensitoimenpiteillä on usein merkitystä tilanteen lopputuloksen kannalta.

6. LOPETA PUHELU VASTA SAATUASI SIIHEN LUVAN.

Liian aikainen puhelun päättäminen voi hidastaa auttajien paikalle saapumista. Saatuasi luvan puhelun päättämiseen, sulje puhelin. Pidä linja vapaana. Päivystäjä tai kohteeseen saapuva auttaja voi tarvita lisätietoja tapahtuneesta.

Opasta auttajat paikalle. Soita uudestaan, mikäli tilanne muuttuu.

HUOM!

- Jos hätänumero on hetkellisesti ruuhkautunut – älä sulje puhelinta! Hätäpuheluihin vastataan mahdollisimman nopeasti ja aina soittamisjärjestyksessä.
- Hätänumeroon soittaessasi et tarvitse koskaan suuntanumeroa.
- Hätäpuhelu on maksuton.

Suomessa on turvallista asua ja elää. Tapaturmatilastojen valossa turvallisuudessamme on silti yhä paljon parantamisen varaa. Me suomalaiset loukkaannumme tai menehdymme tapaturmaisesti kotona ja vapaa-aikana eurooppalaisia kanssaveljiämme ja -sisariamme useammin. Tavoitteenamme on nousta eurooppalaisen turvallisuusvertailun onnettomuustilastoissa keskikastista viiden turvallisimman maan joukkoon vuoteen 2012 mennessä.

Pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia sinun ja perheesi turvallisuudesta ja nopean ammattitaitoisen avun saannista kaikissa onnettomuustilanteessa. Tässä oppaassa kerromme, kuinka voit itse pienillä teoilla välttää arkisia vaaratilanteita kotona ja liikkuessasi ulkona. Annamme ohjeita, miten toimia oikein erilaisissa hätätilanteissa ja mistä saat halutessasi lisätietoa.

Tutustuthan oppaaseen ennalta, etkä vasta onnettomuustilanteessa. Silloin siihen ei ole aikaa, sillä ensimmäiset minuutit ovat ratkaisevat onnettomuus- ja hätätilanteista selviytymisessä. Tulipalon syttyessä huone täyttyy tappavalla savulla jo parissa minuutissa. Sydämen pysähtyessä aivot alkavat vahingoittua pysyvästi muutaman minuutin jälkeen. Jos olet ensimmäisenä onnettomuuspaikalla, on velvollisuutesi hälyttää ammattiapua ja aloittaa uhrin auttaminen saman tien. Oikeilla turvataidoilla voit pelastaa lähimmäisesi.

Oletko valmis panostamaan omaan ja läheistesi turvallisuuteen arjessa? Haluatko oppia toimimaan oikein hätätilanteessa? Jos vastaat kyllä, ole hyvä ja avaa opas.